

Accountantsverslag

Gemeente Zoeterwoude
Boekjaar 2021

Aan de gemeenteraad van
de gemeente Zoeterwoude

ONDERWERP:

Accountantsverslag 2021

KENMERK:

d.d. 12 juli 2022

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat is opgesteld in het kader van de opdracht om de jaarrekening 2021 van de gemeente Zoeterwoude te controleren.

Dit accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden uit hoofde van de jaarrekeningcontrole 2021 naar voren zijn gekomen. De bevindingen in dit verslag zijn gedeeld met de portefeuillehouder financiën en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie.

Wij danken de medewerkers voor de samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van ons accountantsverslag.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en lichten de inhoud van deze rapportage graag nader aan u toe.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

drs. J.M.A. Drost RA
Partner Audit

Inhoudsopgave

Bestuurlijke
samenvatting

Uitkomsten
jaarrekening-
controle

Rechtmatigheid

Financiële positie

Bevindingen
interne beheersing

Overige
onderwerpen

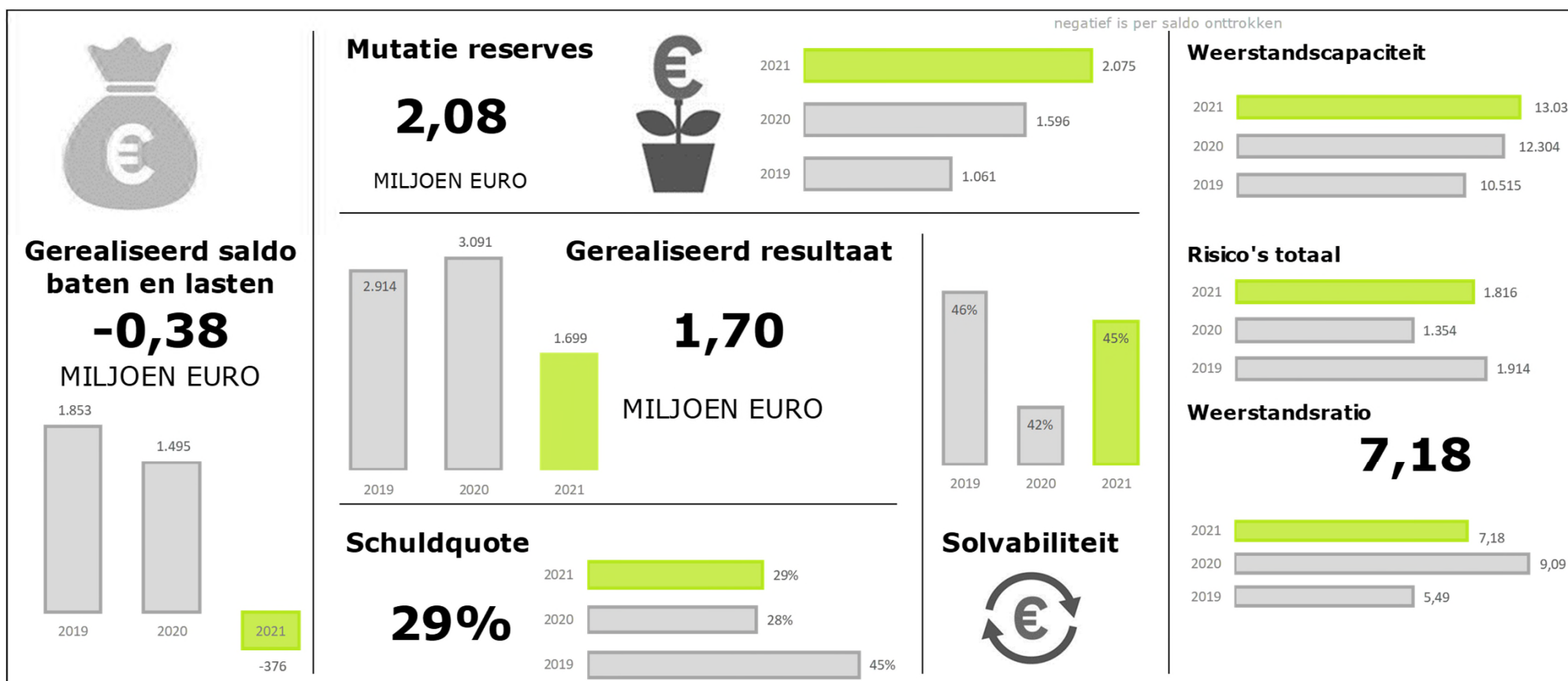

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

1. Bestuurlijke samenvatting

Financiële kengetallen en signaleringwaarden

1. Bestuurlijke samenvatting

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring op het gebied van getrouwheid en rechtmatigheid verstrekt bij de jaarrekening 2021 van de gemeente Zoeterwoude.

Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet aan de laatste actuele voorschriften.

Het Besluit Begroting en Verantwoording is in alle opzichten nageleefd in 2021.

Covid-19: De gemeente heeft net als vorig jaar in de jaarrekening 2021 opnieuw de ontwikkelingen als gevolg van Covid-19 toegelicht in de afzonderlijke paragrafen. Uit de door ons aanvullend uitgevoerde controlewerkzaamheden zijn geen bevindingen geconstateerd.

Uit onze controle met betrekking tot ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid blijkt één ongecorrigeerde fout.

Wij hebben ten aanzien van de financiële rechtmatigheidscontrole geen bevindingen die wij, op basis van de rapporteringstolerantie, aan u zouden moeten rapporteren.

1. Bestuurlijke samenvatting

De begrotingsoverschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en zijn goed toegelicht.

Inzake de kosten jeugdwet en de Wmo nieuwe taken steunt de gemeente (deels) op productieverantwoordingen van zorgaanbieders die zijn voorzien van een controleverklaring. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en de ontvangen controleverklaringen resteert inzake de kosten Jeugdwet en Wmo een onzekerheid van € 211.000.

Het boekjaar 2021 sluit met een financieel resultaat van € 1,7 miljoen (voordelig). De totale vermogenspositie van de gemeente Zoeterwoude bedraagt € 25,0 miljoen (2020: € 25,4 miljoen) met een solvabiliteitsratio van 45% (2020: 42%). De vermogenspositie is dan ook voldoende te noemen. Het college concludeert in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing dat de weerstandscapaciteit met 7,2 riant is.

Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd. Wel merken we op dat ten opzichte van voorgaand jaar het aantal te verantwoorden regelingen fors toe is genomen. Dit heeft een extra inspanning van zowel de organisatie als van ons gevraagd.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 wel in overeenstemming zijn met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2021 van de gemeente Zoeterwoude voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Opdracht, scope en uitkomsten

Reikwijdte van de controle

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:

- het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen);
- de jaarrekening; en
- bijlagen.

Met de opdrachtbevestiging van d.d. 24 november 2021 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2021. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 280.000. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol.

	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 280.000
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 840.000
Rapporteringstolerantie	5% van de goedkeuringstolerantie	€ 14.000

Kernpunten en significante risico's in de controle

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:

- Rechtmatigheid aanbestedingen.
- Risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Dit risico ziet bij uw gemeente met name toe op de schattingsposten in de voorzieningen.
- Verantwoording in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT).
- Nauwkeurigheid van de voorzieningen.
- Waardering van de grondexploitaties.
- Inkopen en betalingsverkeer.
- Salarissen / personeel.
- Sociaal domein.
- Subsidieverstrekingen.
- Automatisering / IT.

Verslaggevingsrichtlijnen

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2021 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente.

Managementinzicht en schattingen

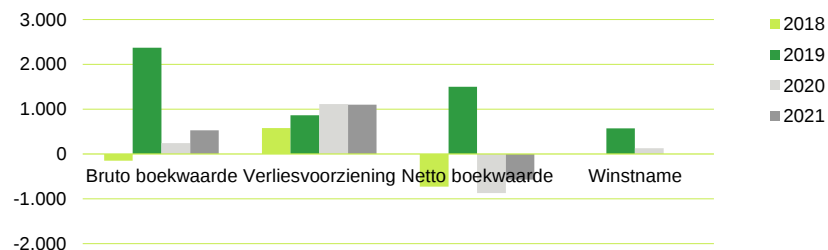
Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de afzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

Waardering van de grondexploitaties

Algemeen

De waardering van de grondexploitaties is een significant risico in onze controleaanpak, vanwege de mate van schattingsonzekerheid. Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Wij achten de waardering aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk. Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw grondexploitatie gedurende de afgelopen vier jaar weergegeven.

Grafiek ontwikkeling grondexploitaties (x € 1 miljoen)

Uit de bovenstaande ontwikkeling is zichtbaar dat het geïnvesteerd vermogen in de afgelopen jaren sterk is afgenomen. Dit wordt veroorzaakt door gerealiseerde verkopen, hiermee is het risicoprofiel van de gemeente ook afgenomen.

Ten opzichte van 31 december 2021 is de boekwaarde van de post grondexploitatie toegenomen met € 0,3 miljoen. De toename van de boekwaarde per 31 december 2021 is als volgt samen te vatten:

(x € 1.000)	2021	2020
(Bruto) Boekwaarde per 1 januari	243	2.369
Voorziening per 1 januari	-1.116	-866
(Netto) Boekwaarde per 1 januari	- 873	1.503
Investeringen	283	750
Grondverkopen	-	-3.006
Tussentijdse winstname	-	130
Mutatie voorziening	15	-250
(Netto) Boekwaarde per 31 december	- 575	- 873
Voorziening per 31 december	-1.101	-1.116
(Bruto) Boekwaarde per 31 december	526	243
Nog te maken kosten/ opbrengsten	575	873
Verwacht resultaat	- 1.101	- 1.116

Waardering van de grondexploitaties (vervolg)

Gehanteerde parameters

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de door gemeente Zoeterwoude gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst. De belangrijkste uitkomsten hiervan kunnen als volgt worden samengevat:

Parameter	2021	2020
Kostenstijging	●	●
Opbrengstenstijging	●	●
Rekenrente	●	●
Disconteringsvoet	●	●
Programmering	●	●
Verkoopprijzen	●	●
10-jaarstermijn	nvt	nvt

Legenda status:

- = evenwichtig
- = optimistisch
- = voorzichtig
- = controleverschil

Kostenstijging

De gehanteerde parameter voor de kostenstijging is 6% (2020: 3%) en is acceptabel gezien de korte looptijd van het project. Op basis van de momenteel beschikbare informatie achten wij deze parameter evenwichtig. Gezien de prijsontwikkelingen in de markt is het van belang de ontwikkelingen hierin goed te monitoren.

Opbrengstenstijging

Het college rekent met de volgende opbrengstenstijgingen: van 0%, want die zijn contractueel vastgelegd en overigens ook gerealiseerd. Op basis van de momenteel beschikbare informatie achten wij deze parameter evenwichtig.

Rekenrente

Het college rekent binnen de huidige grondexploitaties met een toekomstige rekenrente van 0,5% (2020: 0,5%). De rekenrente is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille van gemeente Zoeterwoude. Deze grondslag is in overeenstemming met de notitie grondexploitatie en de bepaling in de notitie rente van de commissie BBV. Wij achten deze parameter evenwichtig.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is door de commissie BBV voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor inflatie binnen de Eurozone (2%). Dit percentage is door de gemeente correct toegepast, waardoor wij deze parameter kwalificeren als evenwichtig.

Programmering

De programmering van de grondexploitaties wordt actief gemonitord door de gemeente Zoeterwoude. De ingerekende programmering ligt in lijn met vorig jaar en is onder andere gebaseerd op interne en externe onderzoeken.

Verkoopprijzen

De verkoopprijzen zijn niet significant gewijzigd. Gedurende 2021 hebben verkopen plaatsgevonden waarbij de ingerekende prijs is gerealiseerd.

Civieltechnische kosten

Wij achten de in de GREX opgenomen civieltechnische kosten plausibel, maar zijn van mening dat de onderbouwing voor verbetering vatbaar is. Gezien de afrondende fase, waarin het project zich bevindt, is het niet passend om nog stelposten en onvoorziene posten in de raming op te nemen. Deze posten zijn naar alle waarschijnlijkheid al concreet genoeg om als dusdanig op te nemen.

Sociaal domein

Algemeen

De gemeente Zoeterwoude voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij taken gedeeltelijk zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	Individuele zorgaanbieders	n.v.t.	Werkelijke lasten
Werkdeel (WSW)	Zelfstandig	n.v.t.	Werkelijke lasten
Jeugdwet	Zelfstandig/ Holland Rijnland	n.v.t.	Afrekening op basis van werkelijke lasten
Wmo	Zelfstandig	n.v.t.	Afrekening op basis van werkelijke lasten
PGB's	Sociale verzekeringsbank	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten

Uitkeringen (Participatiewet)

De gemeente Zoeterwoude heeft de uitvoering van de Participatiewet uitbesteed aan diverse individuele zorgaanbieders. De accountants van de betreffende zorgaanbieders hebben de verantwoordingen voorzien van goedkeurende controleverklaringen.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

Het kabinet heeft de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (hierna: Tozo) in 2021 verlengd om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. Op basis van de Tozo kunnen zelfstandigen een beroep doen op twee soorten voorzieningen: een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en een lening voor bedrijfskapitaal. Uw gemeente heeft in 2021 € 211.000 verstrekt in het kader van de Tozo. Er zijn in 2021 50 aanvragen behandeld.

Belangrijke voorwaarde in de uitvoering van de Tozo is het hebben van beleid aangaande Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O-beleid). Om te waarborgen dat er geen misbruik wordt gemaakt van de faciliteiten heeft uw gemeente, overeenkomstig aan de gestelde eisen, dit specifieke M&O-beleid geformuleerd voor de Tozo. Wij hebben de opzet, bestaan en werking van dit beleid gecontroleerd. Met dit beleid, dat onder meer bestaat uit een controleplan wordt, naast controles op het aanvraagproces, achteraf vastgesteld dat er geen misbruik is gemaakt. Het belangrijkste onderdeel van dit controleplan is welke signalen van het Inlichtingenbureau worden onderzocht, in welke diepgang deze signalen worden onderzocht en binnen welke periode deze signalen worden onderzocht. Waar geconstateerd wordt dat de aanvrager geen of een lager recht op vergoeding had volgen terugvorderingen.

De wetgever heeft toegestaan om de geplande controles op signalen van misbruik of oneigenlijk gebruik gedurende 2021 konden worden opgepakt en de consequenties hiervan in de administratie van 2021 te verwerken.

Sociaal domein

Jeugdwet

In 2021 is de jeugdwet uitbesteed aan de Tijdelijke Werkorganisatie Holland Rijnland. Zij voeren de inkopen en controleren de declaraties.

De gecontroleerde verantwoording van de TWO Holland Rijnland ontvangen. Door de accountants van de aangesloten gemeenten is een dossierreview uitgevoerd op de werkzaamheden van de accountant van de TWO Holland Rijnland. Wij hebben kennis genomen van de uitkomsten van de dossierreview. De impact van de controle en hieruit voortvloeiende onzekerheden is ingeschat op basis van de ontvangen verantwoording van Holland Rijnland.

Jeugdzorg	Onzekerheid
Bestedingen niet in verantwoording Holland Rijnland	25.000
Totaal onzekerheden	25.000

Wmo

De Wmo-verstrekingen verlopen via diverse individuele zorgaanbieders. Wij hebben van deze zorgaanbieders gecontroleerde productieverantwoordingen ontvangen. Hieruit blijkt dat de verantwoorde lasten voor wat betreft de Wmo nauwkeurig zijn verantwoord. Uit de verantwoording blijken geen onzekerheden voor wat betreft de levering van de Wmo.

Eigen bijdrage Wmo

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. De gemeente heeft deze onzekerheid in de jaarrekening 2021 toegelicht.

PGB's

De belangrijkste onzekerheid zit op de Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB). De SVB heeft zelf over 2021 een verklaring met beperking bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en Wmo ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen 100% zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten. De totale lasten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

PGB	Onzekerheid
Wet maatschappelijke ondersteuning	69.000
Jeugdwet	117.000
Totaal onzekerheden	186.000

Vanwege het ontbreken van zekerheid omtrent de levering bij de PGB-uitgaven zijn de volledige lasten als onzeker aangemerkt.

Sociaal domein

Conclusie onzekerheden sociaal domein

De geconstateerde onzekerheden met betrekking tot het sociaal domein zijn op basis van vorenstaande opgeteld tot het totale bedrag aan onzekerheden met betrekking tot het sociaal domein:

Onzekerheden sociaal domein	Onzekerheid
Wmo PGB	69.000
Jeugdwet ZIN	25.000
Jeugdwet PGB	117.000
Totaal onzekerheden	211.000

Covid-19

Impact Covid-19 voor de gemeente

De belangrijkste effecten van de corona-crisis voor de gemeente zijn nader toegelicht in een afzonderlijke paragraaf.

De belangrijkste impact voor de gemeente en voor onze controle is hieronder benoemd:

- Uitvoeren Tozo regeling;
- Aanvullende rijksbijdragen die zijn verstrekt in relatie tot Covid-19;
- Extra kosten op het gebied van onder andere communicatie, handhaving, verkeersregelaars, onderwijs, cultuur, sport en wekzijnsvoorzieningen;
- Lagere baten bij de toeristenbelasting, precario, en (strand) parkeren;
- Subsidieverantwoording door subsidie ontvangende partijen (prestatielevering);
- Onderbouwing prestatielevering zorgaanbieders;
- Risicoanalyse mogelijke Covid-19 impact op balansposities (o.a. in het kader van mogelijke oninbaarheid);
- Toelichting met betrekking tot corona in jaarverslag en jaarrekening (diverse paragrafen, met name onder weerstandsvermogen en bedrijfsvoering).

Uit de controle aangaande "specifieke" Covid-19 items komen de volgende bevindingen voort:

- De gemeente Zoeterwoude heeft de aanbeveling van de commissie BBV om een aparte paragraaf "effecten Covid-19" op te nemen niet overgenomen. Wel is op verschillende plekken in de jaarstukken, waaronder in de inleiding, toereikend aandacht besteed aan de (mogelijke) Covid-19 effecten. We herkennen de genoemde zaken vanuit onze jaarrekeningcontrole 2021.
- De aard van de crisis bracht snelle besluitvorming met zich mee en door de gemeente is op periodieke basis geacteerd op de uitdagingen die vanuit Covid-19 naar voren zijn gekomen. Aangezien de rechtmatigheid van financiële transacties een belangrijk aspect van de jaarstukken en de daarin opgenomen bijlagen is, zijn de financieel relevante stukken in de jaarrekening opgenomen en toegelicht.

- Wij hebben diepgaande aanvullende controles uitgevoerd op de waardering dan wel inbaarheid van posities zoals vaste activa, vorderingen, gevormde voorzieningen, rechtmatigheid subsidieverantwoordingen, etc. Uit onze jaarrekeningcontrole 2021 zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen, anders dan in ons verslag gemeld. We constateren dat de gemeente zelf al aanvullende analyses had uitgevoerd en overeenkomstig heeft verwerkt (bijvoorbeeld voorziening dubieuze debiteuren).
- Ten aanzien van het sociaal domein zijn aangaande de toetsing op prestatielevering bij zorgaanbieders geen bijzonderheden naar voren gekomen. Gedurende de COVID-19 periode waarin niet de afgesproken zorg geleverd kon worden hebben de zorgaanbieders in afstemming met de gemeente in een vorm van "continuïteitsbijdrage" gekeken welke zorg wel geleverd kon worden en wanneer dit niet kon zijn alternatieven aangeboden. De gemeente Zoeterwoude is hiermee akkoord gegaan en is hier in de toetsing van de geleverde prestatie coulant mee om gegaan.
- Uit onze nadere detailcontroles en onderzoek op de Tozo zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Overige bevindingen

Subsidieverordening

De huidige subsidieverordening dateert uit 2012. Hoewel deze mogelijk nog voldoet aan de daaraan te stellen eisen, verdient het aanbeveling dergelijke verordeningen periodiek te beschouwen, waar nodig te actualiseren en daarna opnieuw vast te stellen.

Integriteitsbeleid werknemers

Wij hebben vastgesteld dat het huidige integriteitsbeleid inzake werknemers een einddatum had van 1-1-2020. Voor zover wij hebben begrepen is er geen nieuw beleid vastgesteld. Ons advies is om een eventuele einddatum van dergelijke beleidsstukken in een vervalkalender vast te leggen, zodat tijdig actualisatie kan plaatsvinden.

Fraude risicoanalyse

De gemeente Zoeterwoude heeft geen al omvattende frauderisico analyse. Mede met het oog op het feit dat de accountant volgend jaar ook in zijn controleverklaring dient te rapporteren over fraude, verdient het nadrukkelijk aanbeveling om een fraude risico analyse op te stellen. Onderdeel daarvan is de risicobereidheid per risico te overwegen, alsmede na te gaan of de gewenste beheersmaatregelen toereikend zijn.

Afschrijvingstermijnen niet in overeenstemming met de Financiële Verordening

Wij hebben bij de controle van de materiele vaste activa vastgesteld dat de opgenomen levensduur van een aantal activa en het daaraan gelinkte afschrijvingspercentage in de activastaat, niet in lijn is met de Financiële Verordening 2018. Graag vermelden wij dat het sterk aan te raden is om de afschrijvingstermijn alvast aan te passen, ook al hebben er nog geen afschrijvingen plaatsgevonden, zodat het in komende jaren niet vergeten wordt.

OMM

Voorgaand jaar hebben wij u geïnformeerd over het feit dat de jaarrekening 2020 van OMM niet meer was voorzien van een controleverklaring. Overigens hebben wij daar geen besluit van bestuur of aandeelhouders van verkregen. Wij hebben toen de GREX van OMM beschouwd. Aangezien ons werd aangegeven dat ook voor het jaar 2021 geen accountantscontrole zou plaatsvinden op de jaarrekening van OMM, hebben wij wederom de GREX van OMM beschouwd. Wij hebben hierbij de volgende opmerkingen:

- Als parameter voor de toekomstige kostenstijging wordt in de GREX van OMM een percentage gehanteerd van 2%. In relatie tot de benchmark van Metafoor, die percentages tussen 3 en 4% aangeeft, ligt het gehanteerde percentage aan de lage kant. Indien de nog te realiseren kosten geïndexeerd zouden worden met 3%, dan zou de uitkomst van de GREX een ca. € 115.000 lager resultaat kennen.
- De planontwikkelingskosten zijn gebaseerd op ervaringscijfers uit het verleden. Het verdient aanbeveling om in plaats daarvan zorg te dragen voor een gedegen onderbouwing door middel van aantal maal prijs (P*Q).
- Ten behoeve van de civieltechnische kosten is een onderbouwing aanwezig, opgesteld door een externe partij. Hierbij is echter het prijspeil per 1-1-2021 gehanteerd in de GREX, terwijl de GREX een prijspeil per 1-1-2022 heeft. Het door voeren van indexatie heeft een negatief effect op het verwachte resultaat van ca. € 75.000.

Bovenstaande elementen zouden kunnen leiden tot een totaal negatief effect van € 190.000. Aangezien de gemeente Zoeterwoude voor 50% een belang heeft in deze BV/CV-combinatie zou het effect voor de gemeente € 95.000 negatief kunnen bedragen. Gezien de diverse andere onzekerheden, die in de Grex aanwezig zijn, wegen wij dit bedrag als een schattingsonzekerheid en niet als harde fout.

Rekenkamer

Uit een onderzoek van Nieuwsuur is gebleken dat de rekenkamer van de gemeente Zoeterwoude geen onderzoeken heeft uitgevoerd in 2020 en 2021. Naar wij hebben begrepen hebben er geen onderzoeken plaatsgevonden, omdat de voorzitter een andere functie ging bekleden.

Een rekenkamer kan de gemeenteraad bijstaan in het controleren van het beleid van het college van burgemeester en wethouders.

Graag attenderen wij u er op dat het hebben van een lokale rekenkamer sinds 2006 een wettelijke verplichting is.

Jaarverslag

Jaarverslag

In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2021 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiele afwijkingen gesignaleerd.

Hieronder zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen:

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau.
Informatiewaarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse tussen het uitgevoerde beleid en de financiële gevolgen.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan de daaraan te stellen eisen
Covid-19	Uw gemeente heeft ervoor gekozen om geen afzonderlijke paragraaf op te nemen waarin de impact als gevolg van Covid-19 is beschreven, maar hieraan wel aandacht besteed in de verschillende paragrafen. Hiermee geeft u een goed inzicht in deze bijzondere gebeurtenissen.

SiSa-bijlage en WNT

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2021. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is; en
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

WNT verantwoording

Sinds enkele jaren geldt de Wet normering topinkomens (WNT). Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichtingen geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben welke onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

Rechtmatigheid

Rechtmatigheid

Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2021 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Uit onze controle op de rechtmatigheid van de inkopen zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 van de Commissie BBV.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen het bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma. Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2021. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings-) rechtmatigheid.

Wij constateren de volgende overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking
Programma 2 (totaal € 32.000)	Bijdrage GGD Hollands Midden hoger dan begroot. Onrechtmatig maar telt niet mee in het oordeel.
Programma 9 (totaal € 82.000)	Realisatie en huur van noodlokalen bij het Avontuur en inhuur deskundigheid tbv nieuwbouw Bernardusschool. Onrechtmatig maar telt niet mee in het oordeel.
Programma 10 (totaal € 3.615.000)	Met name verkoop grond Zwethof. Onrechtmatig maar telt niet mee in het oordeel.
Programma 12 (totaal € 42.000)	Geen rente op investeringen, is budgetneutraal in de jaarrekening ivm voordelen op andere programma's. Onrechtmatig maar telt niet mee in het oordeel.

Rechtmatigheid

Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de gemeenteraad geautoriseerde kredieten. Wij constateren dat er geen overschrijdingen op investeringsniveau aanwezig zijn ten opzichte van de gevoteerde kredieten.

Mutaties in de reserves

Uit onze controle inzake de mutaties in de reserves zijn geen bevindingen voortgekomen.

Financiering

In 2021 heeft uw gemeente geen (nieuwe) langlopende leningen afgesloten.

Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente Zoeterwoude zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening.

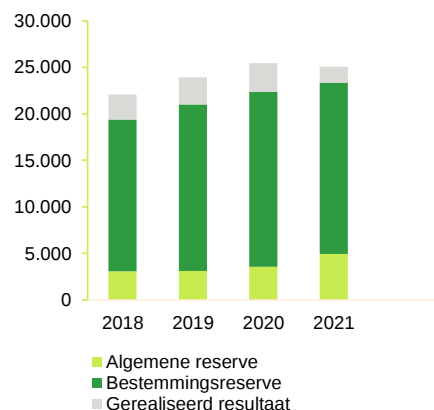
Financiële positie

3. Ontwikkelingen in de jaarcijfers

3.1 Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2021 volgens de jaarrekening € 25,0 miljoen en heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves ter hoogte van € 25,0 miljoen is € 4,9 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gestegen met € 1,4 miljoen.

Per saldo is gedurende 2021 per saldo € 2,0 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze onttrekking (ten gunste van het resultaat) vormt samen met het totaal saldo van baten en lasten (€ 0,3 miljoen nadelig) het gerealiseerde positieve resultaat van € 1,7 miljoen.

3.2 Analyse van het resultaat

Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een negatief saldo zien. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten voor mutatie reserves bedraagt afgerond € 0,3 miljoen negatief. In de begroting was rekening gehouden met een resultaat van € 2,1 miljoen negatief voor mutatie van reserves.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2021 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken. Voor een nader gedetailleerd inzicht van de afwijkingen en de verklarende toelichting hierop verwijzen wij u naar de toelichtingen per programma, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in uw jaarrekening.

3. Financiële positie

3.3 Weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven:

Kengetallen (in%)	Gemeente		Landelijk	
	2021	2020	2021	2020
Netto schuldquote	29	28	73	49
Netto schuldquote gecorrigeerd	22	21	67	42
Solvabiliteit	45	42	31	35
Grondexploitaties	-2	-3	8,5	8,5
Belastingcapaciteit	109	111	105	103
Structurele exploitatieruimte	0	6	0,6	2,1

Het kengetal schuldquote is licht verbeterd in 2021 (van 28% naar 29%). In dit kengetal wordt het bedrag van de financieringsmiddelen (schulden) minus de financiële activa (vorderingen) uitgedrukt in % van de totale baten in het jaar.

De solvabiliteit is verbeterd van 42% naar 45% in 2021. De VNG hanteert een signaalwaarde als de solvabiliteit onder de 20% komt. Zoals vorig jaar opgemerkt constateren we dat de solvabiliteit voldoende is.

Belastingcapaciteit: de lastendruk op de gemeente Zoeterwoude ten opzichte van het landelijk gemiddelde bedraagt 109%. De woonlasten in Zoeterwoude liggen hiermee in lijn met het landelijk gemiddelde en zijn in 2021 licht gedaald ten opzichte van 2020. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. Dit laatste wordt voornamelijk veroorzaakt door de hoge OZB.

Op basis van het kengetal "structurele exploitatieruimte" blijkt dat er voldoende structurele begrotingsruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

3. Financiële positie

3.4 Weerstandvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf "Weerstandvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico's, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's. Hierbij wordt verondersteld dat alle risico's zich nooit tegelijk voordoen. Wij kunnen ons vinden in dit uitgangspunt.

Hieronder is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De weerstandscapaciteit is voornamelijk opgebouwd vanuit de algemene reserve. De weerstandsratio kwalificeert als "uitstekend".

De grootste door uw gemeente geïdentificeerde risico zijn:

- risico op fluctuaties binnen de algemene uitkering gemeentefonds;
- risico aangaande voormalige dienstwoning in Landelijk Gebied;
- risico's als gevolg van garantstellingen leningen aan instellingen;
- risico aangaande kleine organisatie.

(x € 1.000)	2021	2020	2019
Weerstandscapaciteit	€ 13.031	€ 12.304	€ 10.515
Risico's	€ 1.816	€ 1.354	€ 1.914
Weerstandsratio	7,2	9,1	5,5

Weerstandsratio	Betekenis
≥ 2.0	Uitstekend
$1.4 < 2.0$	Ruim voldoende
$1.0 < 1.4$	Voldoende
$0.8 < 1.0$	Matig
$0.6 < 0.8$	Onvoldoende
< 0.6	Ruim onvoldoende

Bevindingen interne beheersing

4. Bevindingen interne beheersing

4.1 Algemeen

4.1.a. Administratieve Organisatie en Interne Beheersing

In het kader van de controle van de jaarrekening 2021 hebben wij onder meer de Administratieve Organisatie en Interne Beheersing (hierna te noemen: AO/IB) beoordeeld. Hierbij is tevens de geautomatiseerde gegevensverwerking betrokken, voor zover van belang voor de jaarrekeningcontrole. Tijdens de uitvoering hebben wij ons gericht op het onderzoeken, beoordelen en toetsen van de AO/IB.

Evenals voorgaand jaar betrof een onderdeel van onze werkzaamheden naar aanleiding van de beoordeling van de AO/IB, het kennis nemen van de managementletter, die door de accountant van Servicepunt71 is uitgebracht. Wij adviseren u kennis te nemen van deze managementletter.

Een opmerking die wij van belang achten voor gemeente Zoeterwoude betreft de opmerking, dat geen zichtbare toets op prestatielevering van inkoopfacturen had plaatsgevonden.

Dit was voor ons aanleiding om aanvullende werkzaamheden ten aanzien van het inkoopproces te verrichten. Deze extra werkzaamheden hebben overigens verder niet geleid tot het maken van opmerkingen.

4.1.b. Controletechnische scheiding WMO

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden tijdens de interimcontrole en aanvullende werkzaamheden door onze IT-auditor hebben wij vastgesteld dat de single-sign-on (SSO) pas in de 2e helft van het jaar is geactiveerd. Voor die tijd waren de rollen en rechten binnen de applicatie niet toereikend ingericht.

Voor het 1e halfjaar 2021 hebben wij derhalve aanvullende gegevensgerichte detailwerkzaamheden moeten verrichten.

Deze extra werkzaamheden hebben overigens verder niet geleid tot het maken van opmerkingen.

4.2 Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

4.3 Fraude, corruptie en naleving wet- en regelgeving

Fraude

Het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het toezicht op het college in de uitvoering van deze taken.

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het college gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij, in het kader van onze beroepsregels (NV COS 240/250), de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot fraude.

4. Bevindingen interne beheersing

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's

Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid.

Gemeente Zoeterwoude beschikt over beschreven procedures ten aanzien van de samenwerking met derden en een intern inkoop- en aanbestedingsbeleid aangevuld met trainingen voor de juiste mindset van de medewerkers. Zichtbare monitoring op de werking en naleving van dit beleid, is een aandachtspunt voor uw organisatie.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Detailcontrole op de inkopen en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkopen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed.
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor alle inkopen, welke in rekening zijn gebracht aan de gemeente ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.
- Door middel van een steekproef vaststellen of alle verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Overige onderwerpen

5. Overige onderwerpen

Fraude en continuïteit in de controleverklaring

Als reactie op de rapporten van de Commissie Toezicht Accountancysector en Monitoring Commissie Accountancy heeft de NBA in de 2e helft van 2020 aangekondigd dat zij het beleid op de gebieden Fraude en Continuïteit meer concreet en meer zichtbaar tot uitdrukking wil brengen.

In het voorjaar van 2021 is een pilot uitgevoerd waarbij aan accountantsorganisaties is gevraagd aandacht aan deze onderwerpen te besteden in de controleverklaring. Het gaat niet om een uitbreiding van uit te voeren werkzaamheden maar over het rapporteren over onze werkzaamheden. Inmiddels is de volgende stap gezet en zijn in december 2021 de beroepsregels (vastgelegd in de Nadere Voorschriften Controle en Overige Standaarden) aangepast.

De aanvulling in Standaard 700 komt er in hoofdlijnen op neer dat afzonderlijke secties voor de onderwerpen continuïteit en fraude in de controleverklaring worden opgenomen. Hierin wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controle-aanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht.

Als aanvulling kan de accountant ook de uitkomsten van deze werkzaamheden of belangrijke waarnemingen met betrekking tot het onderwerp toelichten. De beide secties worden in alle controleverklaringen (verplicht) opgenomen; ook in situaties waar geen sprake is van ernstige continuïteitsonzekerheid of spraakmakende fraudecasuïstiek. Deze verplichting geldt voor de verklaring bij de jaarrekening 2022.

Omdat binnen de publieke sector het begrip continuïteit minder relevant is, zijn de stakeholders nog in overleg hoe de accountant hier voor de publieke sector invulling aan gaat geven. Ten aanzien van de fraudecasuïstiek zou idealiter de nieuwe sectie in de controleverklaring moeten aansluiten op de frauderisico-analyse opgesteld door het college, dan wel de toelichting van het college op eventuele frauderisico's in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag.

Rechtmatigheidsverantwoording

In de loop van 2022 wordt de Wet versterking decentrale rekenkamers van kracht. In de tweede nota van wijziging is hierin ook de rechtmatigheidsverantwoording meegenomen die het college van burgemeester en wethouders met ingang van 2022 moet afleggen. Deze verantwoording wordt onderdeel van de jaarrekening en daarmee ook object van onderzoek van de accountant ten aanzien van getrouwheid van de jaarrekening.

In de Kadernota rechtmatigheid 2022 is door de commissie BBV invulling gegeven aan de rechtmatigheidsverantwoording met betrekking tot het voorwaarden-, begrotings- en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Voor u als gemeente is het van belang om:

- de rapporteringsgrens vast te stellen (0-3% van de begrote lasten na dotatie aan de reserves);
- het normenkader 2022 op te stellen (en dit door de raad te laten vaststellen);
- het normenkader te vertalen in een toetsingskader (toetspunten financiële rechtmatigheid);
- beheersdoelstellingen, risico's en beheersmaatregelen te formuleren;
- een controleplan opstellen; en
- de controlewerkzaamheden uitvoeren.

Daarbij vragen wij specifieke aandacht voor deugdelijke dossiervorming.

Bij de gemeenten die hiertoe in 2021 al een pilot hebben gedraaid is gebleken dat het geen sinecure is om de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording goed in te richten. De intentie van de wetswijziging is om de gemeentelijke organisatie beter in control te laten komen. Dat betekent dus ook dat de organisatie, denk aan budgethouders en management, moeten worden meegenomen. Ook gaat de wetswijziging uit van collectieve verantwoordelijkheid van het college. Dat vraagt het creëren van breed draagvlak en betrokkenheid. Wij adviseren u tijdig de werkzaamheden op te starten, niet alleen de controle, maar juist ook de versterking van de interne beheersing. Hoewel alleen financiële rechtmatigheid nu een wettelijke borging kent, is bovenstaand framework ook goed toe te passen bij o.a. doelmatigheid, doeltreffendheid, niet-financiële rechtmatigheid, fiscaliteit en IT.

5. Overige onderwerpen

Environmental Social and Governance rapportage

In april 2021 heeft de Europese Commissie de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) gepubliceerd. Als gevolg van deze richtlijn worden grote bedrijven verplicht om met ingang van het boekjaar 2023 te rapporteren over hun impact op milieu- en sociale zaken. De richtlijn heeft tot doel de kwaliteit van de gerapporteerde informatie met betrekking tot ESG-aangelegenheden te verbeteren, met als uiteindelijk doel de transformatie naar een duurzamere economie te ondersteunen in lijn met de klimaatverbintenis van Parijs.

De volgende informatie is o.a. vereist om in de ESG-rapportage op te nemen:

- welke duurzaamheidstrends en -ontwikkelingen een materiële impact kunnen hebben op de onderneming (bijv. tekort aan middelen, bedrijfsonderbrekingen door slechte weersomstandigheden enz.);
- welke materiële impact de onderneming heeft op haar omgeving (mens en milieu);
- informatie over langetermijndoelstellingen van de onderneming met betrekking tot ESG en de geboekte vooruitgang daarin;
- informatie over immateriële activa (bijv. sociaal kapitaal).

Momenteel is de rapportage over duurzaamheid alleen van toepassing voor grote bedrijven. Maatschappelijk staat duurzaamheid echter hoog op de agenda en dat betekent dat in de toekomst mogelijk ook een rapportageverplichting voor u als gemeente gaat gelden. Wij gaan graag met u in gesprek over hoe ESG binnen de gemeente is vormgegeven en hoe ontwikkelingen hierover worden gemonitord.

Wij kunnen u ondersteunen bij de uitwerking van uw duurzaamheidsstrategie, het adviseren omtrent te nemen acties omtrent uw duurzaamheidsstrategie en u te ondersteunen bij de bewaking van de realisatie van de strategie door middel van KPI's en dashboarding.

Btw-besparende schoolconstructies

De Hoge Raad heeft op 4 februari 2022 geoordeeld dat een gemeente bij de levering van een nieuw schoolgebouw aan een scholenstichting als btw-ondernemer handelt (i.e. een economische activiteit verricht), ondanks dat de levering plaatsvindt tegen een niet-kostendekkende vergoeding. De Hoge Raad merkt namelijk op dat algemeen bekend is dat gemeenten werkzaamheden met betrekking tot onroerende zaken verrichten en dat zij in dit kader worden aangemerkt als ondernemer in de zin van de btw. Dat in bepaalde situaties geen kostendekkende vergoeding wordt bedongen, doet niet af aan het btw-ondernemerschap. Ondanks dat de Belastingdienst de schoolconstructies met diverse middelen actief bestrijdt, blijkt uit deze zaak dat gemeenten onder bepaalde voorwaarden en omstandigheden de btw op de bouwkosten van schoolgebouwen in aftrek kunnen brengen.

5. Overige onderwerpen

Soft controls

De huidige maatschappelijke ontwikkelingen en toegenomen aandacht voor cultuur en gedrag alsmede de omgang met ethische dilemma's, maakt dat ook van de accountant wordt verwacht dat anders wordt gekeken naar risico's op dat gebied. Daarmee zijn soft controls, als belangrijke aspecten van cultuur en gedrag, een relevant onderdeel in de jaarrekeningcontrole.

In de herziene Standaard 315 Risico's op een afwijking van materieel belang identificeren is in paragraaf 21b vermeld:

'De accountant dient door het uitvoeren van risico-inschattingen inzicht te verwerven in de interne beheersingsomgeving. De accountant doet dit door te evalueren of:

- het management, onder het toezicht van de met governance belaste personen, een cultuur van eerlijkheid en ethisch gedrag heeft gecreëerd en gehandhaafd;
- de sterke punten in de elementen van de interne beheersingsomgeving samen een geschikte basis vormen voor de andere componenten van het interne beheersingssysteem van de entiteit gezien de aard en complexiteit van de entiteit, en;
- tekortkomingen in de interne beheersingsomgeving de andere componenten van het interne beheersingssysteem van de entiteit ondermijnen.'

Het is voor de accountant dus van belang om inzicht te verkrijgen in de cultuur van een organisatie en het gedrag van het management en de medewerkers. Dit kan zelfs al een rol spelen in het proces van opdrachtacceptatie en -continuering.

Cultuur en gedrag zijn brede begrippen. Cultuur is een gemeenschappelijke verzameling van normen, waarden en gedragsuitingen die gedeeld worden door de leden van de organisatie. Of anders gezegd: 'zo doen we dat hier'. Gedrag kan worden omschreven als een verzameling van bewuste of onbewuste, (niet-) tastbare handelingen die gestuurd worden door bijvoorbeeld overtuigingen en omgeving.

Organisaties die bewust hun cultuur managen zijn beter in het realiseren van doelen en het managen van risico's vergeleken met organisaties die dat niet doen. Het bewust managen van de cultuur gebeurt vanuit drie invalshoeken:

1. verantwoordelijk zijn, is cruciaal voor het realiseren van noodzakelijke veranderingen in een organisatie. De mate waarin een gemeente centraal of decentraal is georganiseerd is vanzelfsprekend van invloed op de rol- en verantwoordelijkheidsverdeling.
2. Processen en procedures: het besef dat het opleggen en handhaven van regels, het gedrag van mensen niet genoeg verandert.
3. Soft controls: het cultiveren van alle niet-tastbare maar wel gedrag-beïnvloedende factoren in organisaties die kunnen helpen bij het realiseren van doelen en het managen van risico's.
4. Organisatie en besturing: het besef dat alle organisatieonderdelen goed inzicht in soft controls levert samen met de analyse van hard controls een completer beeld op van de interne beheersingsomgeving en de mogelijke effectiviteit van de genomen interne beheersingsmaatregelen. In samenwerking met onze HR consultants gaan wij graag met u over dit onderwerp in gesprek.

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2021 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2022 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen (SiSa tussen medeoverheden)	-	-	n.v.t.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek (deel 2)	-	-	n.v.t.
C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	-	-	n.v.t.
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	-	-	n.v.t.
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	-	-	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	-	-	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	-	-	n.v.t.
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	-	-	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	-	-	n.v.t.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage (vervolg)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2021 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2022 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
H8	Regeling Sportakkoord 2020–2022	-	-	n.v.t.
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	-	-	n.v.t.
H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	-	-	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021	-	-	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2021	-	-	n.v.t.
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers en de Tijdelijke regeling overbruggingsregeling (Tozo)_gemeentedeel 2021	-	-	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	-	-	n.v.t.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage B – Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid en onzekerheden zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat. Rechtmatigheidsfouten kunnen niet gesaldeerd worden.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Nog te ontvangen bedragen Rijk	36	36
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	36	36
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	0	n.v.t.
Totaal	36	36

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Prestatielevering jeugd	25	25
Prestatielevering Wmo PGB	69	69
Prestatielevering Jeugd PGB	117	117
Totaal onzekerheden	211	211

Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2021 onderkend, deze zijn weergegeven op pagina 9 van dit verslag.

Samenwerking met interne accountantsdienst/andere accountants

Voor de jaarrekening van de gemeente Zoeterwoude maken wij gebruik van diverse verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties.

De samenwerking met Servicepunt71 en de TWO Holland-Rijnland ten aanzien van het sociaal domein en dan met name het onderdeel jeugd is van significant belang in het kader van de jaarrekeningcontrole. Wij hebben bij de accountant een review uitgevoerd op zijn werkzaamheden.

Inschakeling van interne / externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle gebruik gemaakt van de werkzaamheden van externe deskundige ten behoeve van de beoordeling van de grondexploitatie (Bloemenweide en OMM).

Verbonden partijen

Ten aanzien van de verbonden partijen van gemeente Zoeterwoude hebben wij vastgesteld dat:

- de (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen;
- geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude;
- geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle

Bij de start van de eindcontrole bleek een groot aantal van de benodigde specificaties nog niet voor ons beschikbaar te zijn. Tijdens de controle zijn deze door de gemeente verder vormgegeven. Hierdoor konden echter onze aanvullende vragen niet beantwoord worden, hetgeen ernstige vertraging en inefficiëntie ten gevolg heeft gehad.

Wij adviseren u om intern te evalueren, welke stappen genomen moeten worden, zodat wij een efficiënte controle voor u kunnen uitvoeren.

Significante schattingsposten

De belangrijkste schattingsposten binnen de jaarrekening van gemeente Zoeterwoude betreffen:

- waardering van uw materiële vaste activa;
- waardering van de voorraden;
- waardering van uw vorderingen (waaronder debiteuren);
- nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de gemeenteraad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de gemaakte schattingen door het college aanvaardbaar zijn.

Bijlage D – Onafhankelijkheid

Bevestiging van het management

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders ter confirmatie een schriftelijke bevestiging gevraagd en ontvangen aangaande haar verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Zoeterwoude

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten
- reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel;
- roulatie van externe accountants op de opdracht.

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Contactgegevens

drs. John Drost RA

Partner Audit

j.drost@bakertilly.nl

drs. Bert Kroon RA

Senior Manager Audit

b.kroon@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Entrada 303

Postbus 94124

1090 GC Amsterdam

